

**Katedra právních dějin Právnické fakulty Západočeské univerzity v
Plzni**

Oponentský posudek k diplomové práci diplomanta

Bc. Michal Zapoměla

Církevní reformy Josefa II.

Diplomant se ve své práci souhrnně zabývá církevními reformami císaře Josefa II., jejich průběhem, cílem a významem pro tehdejší společnost i církev. Práce se zaměřuje nejprve na historické souvislosti v kontextu habsburské monarchie, na vládu Marie Terezie, samotného Josefa II. a stručně i na následující vývoj po smrti Josefa II. To, že v případě josefinismu se nejedná o téma zcela bezproblémové a jednoznačné, a že podobně jako např. k husitství k němu lze přistupovat z různých ideologických pozic, je ukázáno již na začátku práce, kde diplomant cituje dvě odlišné definice josefinismu, pocházející od Eduarda Wintera a Fritze Valjance. Bylo by možná vhodné více zdůraznit, že různé přístupy k josefinismu mohou být ovlivněny ideologickými postoji jednotlivých historiků – např. Eduard Winter, jehož tři knihy diplomant hojně cituje, díky svému barvitému životu rozhodně nebyl ve své tvorbě zcela nestranný, coby nejprve exkomunikovaný kněz, poté profesor zastávající za války pozice nacismu a po skončení II. světové války nakonec prominentní marxistický historik, působící v komunistickém východním Německu – viz. např.:

<https://sever.rozhlas.cz/historik-eduard-winter-kam-vitr-tam-plast-831891>

Popisná část celé diplomové práce je zdařilá. V rámci omezeného rozsahu práce samozřejmě bylo nutné některé její části zestručnit, třebaže v některých bodech se diplomant až zbytečně často opakuje. Kupříkladu téměř všude, kde píše o Marii Terezii, zdůrazňuje, že byla oddaná katolička, silně věřící atd. (str. 15, 17, 19, 22, 26, 27). Tento údaj, pro popisovanou dobu celkem samozřejmý, stačilo dle mého názoru uvést jednou. Popis situace v kláštorech před jejich rušením Josefem II., jak jej diplomant podává na str. 41 své práce (rozmařilý, zahálčivý a nezřízený způsob života, noční pitky a týrání mladých mnichů) ovšem dobře odpovídá citovanému zdroji, kterým je kniha, vydaná u nás ještě v době komunistického Československa. Je škoda, že diplomant nepracoval s některými staršími prameny, které by mu umožnily objektivnější pohled na tuto problematiku (např. Československé dějiny Blažeje Ráčka, Přehled českých církevních dějin Jaroslava Kadlece, Posvátná místa král. hl. m. Prahy Františka Ekerta). V poznámkovém aparátu nemusel být

rovněž v jednotlivé poznámce vždy odkaz pouze na jeden pramen, ale při citaci více pramenů by byla možnost ukázat rozdílnost názorů jednotlivých historiků.

Za podrobnější zmínku by v kontextu práce stála rovněž cesta papeže Pia VI. za císařem Josefem II. do Vídně.

Diplomant dle mého názoru naopak vhodně rozšířil své pojednání o Náboženské matici až do doby moderní. Jedná se v tomto případě o jakýsi přesah josefinismu do současnosti, a především o instituci, která byla zneužita ještě i komunisty v roce 1950 při zabírání církevního majetku, a která naopak po pádu komunismu sehrála pozitivní roli v první fázi církevních restitucí.

K práci nemám další výhrady a doporučuji ji k obhajobě.

Praha, 25. dubna 2021

doc. JUDr. Miroslav ČERNÝ, Ph.D., JU.D.